

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

کمیته آموزش مجازی

شیوه نامه آموزش مجازی دانشکده علوم پزشکی مراغه

تهیه کننده: کمیته آموزش مجازی

مقدمه:

به دنبال شیوع بیماری کووید ۱۹ و ممنوعیت حضور دانشجویان در محیط دانشگاه ها، از بهمن ماه سال ۱۳۹۸ آموزش مجازی به عنوان راهکار اصلی ادامه تحصیل دانشجویان و جلوگیری از وقفه آموزشی در همه دنیا از جمله ایران مورد توجه قرار گرفت. امروزه در اکثر کشورهای جهان آموزش دانشجویان در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی از طریق مجازی و با استفاده از امکانات یادگیری الکترونیکی همزمان و غیر همزمان با سرعت و جدیت در حال انجام است. آموزش مجازی یکی از جدیدترین و کارآمدترین اشکال آموزش های از راه دور هستند که برای فراگیران امکان یادگیری در هر زمان و مکان را فراهم می نماید. این دوره از طریق اینترنت و شبکه های مجازی وب جهانی ارائه می شود و از نرم افزارهایی استفاده می کند که امکان برقراری ارتباط را برای دانشجویان در نقاط مختلف فراهم می سازد.

ویژگی های مهم دوره های مجازی عبارتند از:

- ✓ عدم نیاز به حضور فیزیکی دانشجو
- ✓ عدم وابستگی کلاس درس به زمان خاص
- ✓ کیفیت بالای ارائه دروس
- ✓ پشتیبانی و ثبت نام از تعداد زیاد دانشجو در یک درس
- ✓ صرفه جویی در هزینه
- ✓ حفظ شان و حریم فرهنگی دانشجو و خانواده، سلامت و آرامش روحی و روانی دانشجو

اهداف:

- ✓ تحول در نظام آموزش دانشگاهی و ایجاد دوره های کاربردی و ارائه دوره های مجازی
- ✓ تنوع بخشی به شیوه های مختلف آموزش دانشجو
- ✓ آمادگی و بستر سازی آموزش مجازی به منظور تداوم آموزش در مواقع بحرانی
- ✓ انجام بخشی از رسالت دانشکده در تربیت نیروی انسانی متخصص
- ✓ استفاده از بستر آموزش مجازی در پاسخگویی به نیازهای جامعه، صنعت و سازمانها
- ✓ استفاده گسترده از آموزش مجازی در حوزه ارتقا سلامت جامعه
- ✓ افزایش و گسترش کمی و کیفی دسترسی به آموزش دانشگاهی

- ✓ همکاری با سایر دانشگاه‌های معتبر داخلی و خارجی در حوزه آموزش و پژوهش
- ✓ ارائه ی مدل آموزش مجازی با استانداردهای ذیربط در تدوین، تولید، ارائه و ارزیابی آموزش های نوین
- ✓ استفاده از آخرین دستاوردهای فناوری و یافته های پژوهشی در حوزه آموزش مجازی

تعاریف:

یادگیری الکترونیکی (E-Learning): به کلیه اقداماتی اطلاق می شود که از طریق اینترنت ارائه شده و موجب تقویت فرآیند یاددهی یادگیری می شود (در شیوه نامه مذکور معادل آموزش مجازی در نظر گرفته شده است) و شامل دو دسته اصلی است:

- ✓ آموزش همزمان (Synchronous): یکی از انواع یادگیری الکترونیکی است که در آن فراگیرنده و فرادهنده به طور هم زمان در فرآیند یاددهی-یادگیری شرکت می کنند. مانند وب کنفرانس، ویدئو کنفرانس و کلاس مجازی.
- ✓ آموزش غیر همزمان (Asynchronous): یکی از انواع یادگیری الکترونیکی است که در آن فراگیرنده و فرادهنده در زمانهای متفاوت در فرآیند یاددهی-یادگیری شرکت می کنند. مانند ارائه تکلیف در نرم افزار مدیریت یادگیری الکترونیکی.

نرم افزار مدیریت یادگیری الکترونیکی (Learning Management System: LMS): نرم افزاری است که کلیه وقایع مربوط به یادگیری را به صورت الکترونیکی مدیریت می کند. از قابلیت های اصلی این نرم افزارها می توان به ثبت نام فراگیران در آن، ارائه اطلاعات درس و دوره آموزشی، ضبط فعالیتهای مدرسان و فراگیران، ارائه گزارش از فعالیتهای، ارائه تکالیف، ارائه بازخورد توسط مدرسان، انتقال پیام ها، تقویم آموزشی و اطلاع رسانی وقایع مهم، برگزاری آزمونهای برخط و ... اشاره کرد.

مراکز آموزش مجازی: به تمامی مراکزی اطلاق می شود که به طور تخصصی و تنها در حوزه تولید، ارائه و ارزشیابی برنامه های یادگیری الکترونیکی فعالیت می کنند.

یادگیرنده مجازی (E-Student): کلیه فراگیرانی هستند که از طریق مجازی آموزش می بینند. این آموزش اعم از رشته های رسمی منجر به مدرک، کمک آموزشی، ضمن خدمت و توانمندسازی، آموزش مداوم یا حرفه ای یا آموزش جامعه است.

مدرس الکترونیکی (E-Teacher): کلیه مدرسانی که آموزش های خود را با استفاده از امکانات مجازی برخط همزمان یا غیر همزمان ارائه می دهند. این آموزش اعم از رشته های رسمی منجر به مدرک، کمک آموزشی، ضمن خدمت و توانمندسازی، آموزش مداوم یا حرفه های یا آموزش جامعه است.

محتوای الکترونیکی (E-Content) به کلیه محتوای آموزشی اعم از چند رسانه ای ها، فایل های الکترونیکی، گرافیک، متن، تصویر، اسلاید، انیمیشن، منابع درسی، محتواهای حاصل از تعامل بین دانشجویان یا بین دانشجو و استاد و ... اطلاق می شود که قابلیت ارائه از طریق نرم افزار مدیریت یادگیری الکترونیکی در اینترنت را داشته باشند.

دوره مجازی: دوره ای که در آن دانشجو بدون حضور در کلاس های حضوری در یکی از رشته های دارای مجوز در دانشگاه به تحصیل مشغول است.

دروس مجازی: دروسی هستند که برای دوره های مجازی دانشگاه و یا دوره های حضوری موجود در دانشگاه بصورت الکترونیکی ارائه می شوند.

دروس نیمه مجازی: دروسی که به صورت حضوری و الکترونیکی ارائه می شوند.

شیوه نامه آموزش مجازی که در کمیته مذکور تدوین شده مشتمل بر ۱۰ بند که به شرح ذیل می باشد:

بند یک (۱): پیش از شروع ترم و حداکثر تا ۲ هفته بعد از آن (براساس تقویم آموزشی دانشگاه) طرح دوره/درس، توسط مدیران محترم گروه های آموزشی جمع آوری و به کمیته برنامه ریزی درسی مرکز مطالعات و توسعه دانشکده ارسال نمایند.

بند دو (۲): بازگزاری طرح دوره/درس کلیه واحد های درسی در سامانه نوید برای دانشجویان الزامی می باشد.

بند سه (۳): برگزاری کلاس مجازی (آنلاین /آفلاین) با توجه به برنامه درسی تعیین شده از سوی مدیر گروه در روز و ساعت تعیین شده الزامی می باشد و این مهم توسط کارشناسان گروه های آموزشی به صورت مستمر پایش و گزارش آن به مدیران گروه ها و مدیر آموزشی دانشکده ارسال خواهد شد.

بند چهار (۴): زمان برگزاری تمامی کلاس های آنلاین آموزشی از طریق صفحه واتس آپ معاونت آموزشی هماهنگ و اطلاع رسانی خواهد شد.

بند پنج (۵): در کلاس مجازی آفلاین (سامانه نوید)، تنها به محتوای آموزشی که به صورت چندرسانه ای و توسط نرم افزار با خروجی SCORM (سخنرانی همزمان شده با اسلاید) تهیه شده باشد امتیاز تعلق خواهد گرفت؛ لذا ملاک منبع اصلی درس در سامانه نوید، محتوای تولید شده با نرم افزار می باشد و سایر محتوای آموزش الکترونیک نظیر پادکست، ویدئو، انیمیشن، پاورپوینت، کتاب الکترونیک و جزوه به فرمت الکترونیک باید در بخش منابع برای مطالعه بیشتر بارگزاری شود.

بند شش (۶): با توجه به نقش حواس در یادگیری (۷۵٪ بینایی و ۱۳٪ شنوایی)، رعایت اصل چندرسانه ای (وجود تصاویر به همراه کلمات و صوت مدرس) در محتوای تولید شده الزامی می باشد که ارزیابی و امتیازدهی آن توسط مدیران گروه های آموزشی انجام خواهد شد.

بند هفت (۷): برگزاری کلاس مجازی باید ترکیبی از شیوه آنلاین (Adobe Connect) و آفلاین (بارگزاری محتوای آموزشی الکترونیک در سامانه نوید) باشد و تنها برگزاری یک شیوه قابل قبول نیست.

بند هشت (۸): در خصوص دروس عملی و کارآموزی، ضمن ارزیابی شرایط عرصه (آزمایشگاه ها، بیمارستان ها و مراکز بهداشتی) از جمیع جهات (تجهیزات، کارشناس و ...) برنامه دروس مانده از ترم گذشته و جاری توسط مدیران گروه های آموزشی تنظیم و همراه با گروه بندی دانشجویان در قالب گروه های کوچک و با حداقل نفرات به معاونت آموزشی دانشکده تحویل داده شود.

بند نهم (۹): توجه به تکمیل آیتم های موجود در فرمت طرح دوره/درس به ویژه مشخص کردن شیوه ارزیابی دانشجو و مشخص کردن نحوه نمره دهی به هر حیطة از فعالیت ها ضروری است.

بند ده (۱۰): ثبت حضور و غیاب دانشجویان بر اساس ورود به سامانه نوید و حضور فعال در جلسات آنلاین بر عهده اساتید محترم می باشد.